

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egy óra . . . 50 K Félévre . . . 220 K
Negyedévre . . . 110 K Egész évre . . . 440 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 2 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik hétfő kivételével minden nap
Felelős főszerkesztő: Dr. Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM.
INTERURBAN TELEFON: 3-48 SZÁM.

Magyarország végrehajtja a békeszerződés határozatait Bánffy külügyminiszter jegyzéke a nemzetek szövetségéhez

Genf, szept. 10. Gróf Bánffy Miklós külügyminiszter jegyzéket intézett a Nemzetek Szövetségének főtákarához, aki azt nyomtatásban az összes delegátusokhoz eljuttatta. A jegyzék, amelynek célja az, hogy a magyar kormány békés szándékait igazolja s felsorolja mindazokat az intézkedéseket, amelyeket a trianoni békeszerződés végrehajtására már megtett, a következőképp hangzik:

Mielőtt Magyarországnak a Nemzetek Szövetségébe való felvételéről megkezdődne a vita, a m. kir. kormány elő akarja adni, hogy milyen mértékben hajtotta végre a trianoni békeszerződés határozatait és annak határozataiból folyó kötelezettségeit.

A katonai létszámot a szerződés 35 ezer főre szállította le s a hadsereg tényleg ennyiből áll, tehát nem haladja túl a szerződés által előírt keretet. A szerződés katonai, tengerészeti határozatainak figyelembevételével törvényjavaslatot dolgoztak ki. A katonai iskolákat felszabták annak az egynek a kivételével, amelyet a szerződés engedélyez. A katonai szolgálatból elbocsátott tiszteket polgári állásokban helyezik el, ipari és kereskedelmi pályákra. Magyarországnak nincsen katonai repülőgépe, a tengerészeti előírások ugyancsak pontosan hajtották végre.

A szerződés legtöbb határozatának alkalmazása szükségessé teszi az érdekelt felek között a közvetlen tárgyalásokat. Tárgyalások kezdődtek az utódállamokkal, nevezetesen Csehszlovákiával. A békeszerződés rendelkezik az elsőrendű anyagok szállításáról és a kölcsönös forgalom felvételéről, valamint az állampolgárság szabályozásáról. A belügyminiszternek egyik

újabb rendelete feloszlatta azokat az egyesületeket és magán szervezeteket, amelyeknek működése nem állott teljesen összhangban a békeszerződés határozataival. A kormány ilyen módon minden tőle telhetőt megtett annak az irredentizmusnak lehetetlenné tételére, amelyvel megvádolták.

Az ország törvényhozását már régóta a szabadság és igazság elvei vezetik s bár az 1868-iki évi 44. t.-c. teljes mértékben kezeli a kisebbségek jogos védelméről, mégis a magyar kormány rendeletileg újabban megállapította azokat a jogokat, amelyeket Magyarországon a kisebbségek élveznek.

Végül rá kell mutatni arra, hogy a román és tót kisebbségek érdekében kormánybiztosi állások létesítettek, amelyek a kisebbségek jogai felett őrködnek és biztosítják nekik az erkölcsi és anyagi fejlődés szabadságát.

A magyar kormány egyáltalán nem néz el azok felett a jogok felett, amelyek a békeszerződés végrehajtására tett munkálatok során szükségképpen eltértek. Sok intézkedést még csak azután kell meghozni, sok pedig már a megvalósulás útján van, de munkájának esetleges tökéletlenségéből nem szabad ösztönöségében és szilárd akaratában kétkedni, amelyekkel a szerződés lojális végrehajtására törekszik.

A halál és a romlás vihara száguldott el Magyarországon felett. Magyarország széttaggatóttan, szétépeitlen, minden gazdaságától és erőforrásától megfosztva került ki a világháborúból. Ez a legyengült Magyarország nem jelenthet veszélyt közvetlen szomszédai számára sem. (MTI)

Ostenburg csendőrségének egy szakasza Kismartonba bevonult. Féltony és Köpönyös kiürítése következtében csendőreink e községeknek az „A” vonal felé eső részét ugyancsak megszállották. Nagymartonból az osztrák csendőrség ma éjjel kivonult. Az ottani főtákarbíró a közbiztonsági szolgálat ellátása céljából magyar csendőrség sürgős kivezénylését kérte. (MTI.)

Osztrák hadijelentés

Bécs, szept. 10. Hivatalosan jelentik: Az éjszaka az egész határos szakaszon nyugodtan telt el. Kirschlagtól délre és délkeletre a bandáknak fokozott tevékenységét lehet észlelni.

Athir a szabadcsapatok erősödéséről

Bécs, szept. 10. (MTI) Az „Abend” bécsújhelyi külön tudósítója állítólag feltétlenül megbízható helyről arról értesül, hogy Sopronba a legutóbbi napokban nem kevesebb, mint tíz vonat érkezett Magyarországon belső szabadcsapatokkal.

Az MTI megjegyzése: Ez a hír nem egyéb vad kitalálásnál, amely az osztrák propagandában rendszerre kezd válni.

Osztenburg Közzege

Bécs, szept. 10. (MTI) A Wiener Stimmen-jelenti: Nyugatmagyarországon kiürítésével 7 órakor befejeződött. Miadonáltal Neudorferben, Wienerneustadt egyik elővárosában még magyar területen állunk. Királyhidára ezer magyar vonult be zászlókkal és katonazenével. Osztenburg azonnal bevonult Közzege, melytől a várost az osztrák csapatok elhagyták.

Bécs, szept. 10. A magyarok ma déli egy órakor ismét megszállották Nagymarton.

Antant vizsgálat a támadások ügyében

Bécs, szept. 10. (MTI) A „Neues Acht Uhr Blatt” írja: Az antant átvette az egész nyugatmagyarországi terület közigazgatását. A magyar csendőrség most már valószínűleg bevonult az eddig Ausztria által megszállott területre, hogy a lakosságot a Héjjas és Prónay bandák tulkapásai ellen megvédje. A kiürítésre annyival is inkább szükség volt, mert tudomást szereztek arról, hogy Kismarton ellen nagy támadást készítettek elő. Cuningham ezredes ma délelőtt Bécsújhelybe érkezett, hogy megkezdje a hivatalos vizsgálatot a támadások, főleg a Kirchschlag elleni támadások ügyében. Bécsújhelyben teljes nyugalom van. Egyelőre csak a munkásvédeltségbe való jelentkezések folynak.

Antant csapatok a kiürített területen?

Bécs, szept. 10. (MTI) A „Neues Wiener Abendblatt” írja: Beavatott helyről közlik, hogy az antant úgy Párisban, mint a soproni, budapesti és bécsi bizottságaiban Nyugatmagyarország jelenlegi helyzetét tárgyalja, amely az osztrák csendőrség kivonulása következtében állott elő.

A tárgyalások során meg fogják állapítani, vajjon Nyugatmagyarországot antant csapatok szállják-e meg, vagy pedig van valamely másik eszköz arra, hogy a területet oly módon adják át Ausztriának, amely nem fenyegeti az osztrák csapatok biztonságát. Minthogy az antant esetleg már holnap dönthet oly irányban, hogy csapatokat küld, az eredetileg Felsősziléziába indított olasz csapatokat ma Wienerneustadtban leszállították a vonatból.

Az olasz csapatok Wienerneustadtban maradnak, hogy szükség esetén azonnal Nyugat-

Ausztria az antanttól várja a segítséget

Az osztrák karhatalmi alakulatok csaknem egészen kiürítették Nyugatmagyarországot. Az osztrák kormány tudatta a soproni szövetségi tábornoki bizottsággal, hogy az osztrák csendőrséget fokozatosan kivonja a Burgenlandból, hogy további veszedelemtől megkímélje őket. Kijelenti, hogy Ausztria ragaszkodik a neki ítélt területek fölötti szuverenitásához és a magyar kormányt teszi felelőssé minden olyan sérelemért, ami a nyugatmagyarországi új polgárait érinti azért, mert Ausztria iránt rokonszenvvel viseltetik. Hír szerint az osztrák kormány a tartományi kormányzóságot is Bécsbe rendeli vissza.

Magyar részről hivatalosan megállapítják, hogy a magyar hatóságok senkit sem vesznek üldözöbe politikai elveiért, csupán a közönséges büncselekmények elkövetőit tartóztatják le. Egyébként a kivonuló osztrák hatóságok a kiürített hivatalokat távozásuk előtt tökéletesen kifosztják, ami csak elemelhető, azt magukkal viszik. A nagymartoni főtákarbíró, mikor hivatalának átadását megtagadta, Dawy, az osztrák kormánybiztos felfüggesztette és helyére egy dr. Faludi (Veigelstock) nevű soproni kommunista zsidót nevezett ki. Kolventz Ödön szolgabíró pedig Bécsújhelybe hureolták magukkal.

Bécsben nagy bizakodással várják az antant közbelépését, hogy a nekik ítélt zsákmányt, amit a maguk erejével nem tudnak megkaparítani, nekik átadja. Nagy örömmel fogadták a bécsi angol ügyvivő nyilatkozatát,

mely szerint Magyarország nem tehet mást, mint hogy átadja Nyugatmagyarországot; míg az egészen meg nem történik, az Ausztriával szemben támasztott magyar igények tárgyalásáról szó sem lehet. Állítólag a bécsi olasz ügyvivő is rokonszenvvel beszélt Ausztria „igazáról”.

Legújabb értesüléseink itt következnek;

Osztrák atrocitások

Sopron, szept. 10. (MTI) E hó 7-én az osztrák csendőrök Vulkapordányból elhureolták Kovács Zsigmond esperes-plébánost, Markovits Ferenc körjegyzőt és Görög János állomásfőnököt. Az elfogottakat Kismartonba vitték.

Csütörtökön ezeket, valamint az egyéb helyen összeszedett tuzsokat és Kismarton 40 polgárát két teherautóba zsufolták és tovább vitték Wienerneustadtba. Az uton Eggerdorfnál kommunista csöcselék megtámadta az autót és a tuzsokat megverte. Az osztrákok fogságában 49 ember sinylődik, akiknek kiadása iránt minden intézkedés megtörtént.

Ausztria parancsot kapott a kiürítésre

Sopron, szept. 10. Egybehangzó hírek szerint az osztrák csendőrség az egész Nyugatmagyarországon kiürítésre parancsot kapott. Állítólag már csak a régi osztrák határt tartják megszállva. Beérkezett hírek szerint a lakosság kérelmére az osztrákok által kiürített területekre csendőreink ismét előrenyomulnak, hogy a zavargásoknak és a lakosság kifosztásának elejét vegyék.

magyarországra küldhessék őket. Wienerneustadiban jelenleg egy zászlóalj olasz van. Ausztria semmit sem tesz többé, hogy magához ragadja Nyugatmagyarországon az uralmat, mindent az antantra bíz.

Rokonszenves antant hang

Kaposvár, szept. 10. Ma délelőtt utazott Baranyából és Somogyvármegyéből Kaposváron keresztül Bulwer angol ezredes, a szövetségközi katonai bizottság tagja, aki egy hírlapírónak a következőket mondotta:

— A jugoszláv csapatösszevonások, amelyeknek híre az egész európai sajtót bejárta, korántsem olyan veszedelmesek, mint ahogy azt az emberek általában látják. Tény az, hogy a kisanant véd- és dacsövetséget alkot, de a jelen esetben casus belli kérdése nem feroz fenn, hiszen ami Nyugatmagyarországon történik, azt nem a hivatalos Magyarország szervezte.

— Az antant legnagyobb optimistái sem képzelték azt, hogy a nyugatmagyarországi kérdést meg lehetne úgy oldani, hogy azt Magyarország megkérdezése nélkül hajtsák végre. Különben is ez a megoldás a békekonferencia összeülésekor megállapított irányelvekkel ellentétes és erre való tekintettel Nyugatmagyarországot kiirtásának megtöredésére tulajdonképpen szubjektív emberi szempontból nem jogellenes.

— Szilárd meggyőződése, hogy Magyarország ügye okvetlen revízió alá kerül, talán még ez idén s ebből a feltevésemből soha és sehol egy jottányit sem engedek.

Török harci jelentés

Angora, szept. 9. Csapatunk, amelyek két hét óta szakadatlanul tartó harcokban is megőrizték harci készségüket, ma friss csapatokkal erősödtek. Az ellenség több ízben megpróbálta az előrenyomulást a balszárnnyal, majd a jobbszárnnyon keresztül, de minden kísérlete eredmény nélkül maradt, mert csapatunk bátorságán minden támadása megtört. A görög nyomás ellankadt. Veszteségük meghaladja a 30 ezer embert.

A bejáró iskolásgyermek

A reggeli órákban 7 és 8 óra között állnak be (vasutas nyelven szólva) a vonatok Debrecenbe a közvetlen környékből, megrakodva bőven falusi asszonyokkal és kasokkal. Ezek a jól rakott vonatok azonban számszámra hozzák magukkal az iskolás gyermekeket is, akik a mai viszonyok folytán, a kétségbeesett kósztpénzek és egyéb nehézségek miatt kénytelenek napról-napra borobotolni a közeli helységekből, ahol szüleik vasutasok, tisztviselők, egyéb kisemberek, akik a mostani égbekiáltó drágaság közepett örülnek, ha maguknak telik falatra való, nem hogy áldozni tudnának arra, hogy gyermekeiket elhelyezzék Debrecenben, buzáért, lisztért zsirért, fáért, (hiszen a kósztpénz zöme alig áll szóba azzal, aki bankóban rója a kósztpénzt.) Nincs másképp már most, minthogy a gyermek felkél hajnalban, kibotorkál az állomásra, felerőködik az agyonzsufolt kocsi, hogy falusi asszonyok, kofák, kakasok és kasák vegyes harmadik osztályában bentazzék és mire beért, a vonat elkésett, mert tolatott sokáig Szoboszlón vagy Hadházon vagy várni kell a gyorsvonatra Ebesen. (hja, nagy ur a gyorsvonat) és így a tanuló 9 órakor állít be az iskolába.

Most már elvégre az iskolának is igaz van, ha nem sziveli a vonaton való bejárást, mert igaz, ami igaz, néha nemcsak a vonat késik, de a nebulók is megtoldják az időt egy lépéssel (elvégre a professzor urak sem kapnak jelentést minden vonat érkezéséről) s így nem csoda, ha a tantestületek megvonják néhol a bejárás engedélyt.

Az idén, mint értesülünk, pontosabbak a vonatok, mindössze a püspökladányi hajnali személyszállító tehervonatra van némi panasz. Ugy gondoljuk, hogy a máv. üzletvezetősége figyelembe fogja venni ezentúl a reggeli vonatoknál az itt leírt körülményt és a lehetőség szerint segít ezeken a gyermekeken.

Ebben az ügyben különben, mint halljuk az érdekeltek folyamodványban keresik meg az Üzletvezetőséget.

Kik okozzák a mai drágaságot?

Nincsen olyan kérdés, mely oly közelről érintené és épen ezért annyira érdekelné a társadalom minden rétegét, mint a napról-napra elviselhetetlenebbé váló s immár katasztrófával fenyegető drágaság. A legutóbbi napokban a Hajdúföld vezető helyen foglalkozott e legnagyobb fontosságú és égetően sürgős megoldást igénylő problémával és drákói rendszabályokat követelt az elsődrendű éleltszükségleti cikkek árának felhajtása ellen.

Az alább következő fejtegetés a drágaság okozóit kutatja s a fogyasztók megszervezését sürgeti. Nagyban és egészben magunkévá tesszük a cikk megállapításait s már csak illusztris szerzőjére való tekintettel is készséggel ismeretjük meg olvasóközönségünkkel, bár felfogásában bizonyos egyoldalúságot (s talán némi elfogultságot is) kell konstatálnunk.

A napról-napra érzékenyebbé váló drágaságot ismét támadási anyagnak használja fel a liberális érdekeltség a gazdaközönség ellen. Az ezzel kapcsolatos hírlapanyagot megfigyeltük és a következő érdekes megállapítást tettük:

A drágaság okait ma igen kevesen látják tisztán. Az ugynevezett liberális érdekeltség sem tudja pontosan megmondani, melyek az egyre fokozódó drágaság okai. Ezen érdekeltség csak azt tudja, hogy a drágaság elégedetlenséget okoz, miért is siet ezen tényt a maga javára kihasználni. A legjobb védekezés a támadás lévén, az esetleg őt érő gyanút azzal hárítja el, hogy minden tétovázás nélkül megtámadja a magyar gazdákat és őket vádolja, mint a drágaság okozóit. Ezen vád logikus indokolását seholsem találjuk meg.

Elfogadható indokolást hiába is várnánk, mert a vád teljesen alaptalan. A zsidó sajtó e téren elért sikereinek magyarázata abban keresendő, hogy a gazdák részéről megfelelő ellenakció mindeztideig nem indult meg. A támadást azzal, hogy naponként többször erre vonatkozó tanácskozásokat folytatnak és a gyakorlati életben meg nem valósítható javaslatokkal állunk elő, nem utasíthatjuk vissza. Én a zsidó érdekeltség támadására tényekkel kívánok válaszolni, mely tények egyrészt megcáfolják a gazdák ellen felhozott vádakat, másrészt bizonyítékot szolgáltatnak arra nézve, hogy kik okozzák a mai drágaságot és hogy ennélfogva mely okokat kell megszüntetnünk, ha a már tényleg elviselhetetlenné vált drágaságot enyhíteni akarjuk.

Ténybeli megállapításaim a következők:

1. Vámvédelmet és állami támogatást a valutaemelkedés okozta áruhanások idején elsősorban a gyáriparosok és nem a gazdák kérték. A vámokat a gyáripar kérésére emelték fel ismételt és minden bizonnyal a szükség mértékénél jobban, hogy a gyárak által egyre hangoztatott munkáskérdés fenyegetővé ne váljon. Ugyancsak a gyáriparosok kérésére hozta a kormány bevételi tilalmakra vonatkozó rendeletet, mely rendelet megjelenésekor a gyáripar nagy hangon hirdette ugyan, hogy a bevételi tilalmak következtében az árak emelését nem engedi, tényleg azonban az ellenkező eredményt láttuk.

2. Nagybankjaink egyikét irásban vádolták meg azzal, hogy a korona árfolyamának esését elősegítette, hogy ezzel a hazai piaci áraknak további esését megakadályozza. A támadásra megfelelő cáfolatot nem olvastunk. E helyen említjük meg, hogy nézetünk szerint a bankok a pénzügyminiszternek a valuta javítását célzó intézkedéseit kezdettől fogva nem támogatták a kellő eréllyel. Azt pedig senki sem tagadhatja, hogy a mai drágaság oka főleg a magyar korona árfolyamának hanyatlásában keresendő.

3. A bankok a bankkartell megalakításában szerzett hatalmukat mértéktelen nyereszkekedésre használják fel és olyan bankkamatláb-politikát folytatnak, amennyiben : száza

kot adnak és 20—25 százalékot vesznek, hogy ily bankkamatláb-politika mellett a termelés nem tud megindulni.

4. A drágaság egyik főoka a közvetítő kereskedelem, mely mindenütt a termelő és a fogyasztó közé furakodik és már az általa viselendő valutarizikóra való tekintettel minde-
nütt mértéktelen nyereségre törekszik.

5. A fogyasztók nincsenek kellőképp megszervezve. A gyáripar kartelljeivel, a munkások szakszervezeteivel szemben a fogyasztók megfelelő szervezet mindeztideig állítani nem tudtak.

Bizonyos az, hogy amint a gyáripar és a pénzvillág, valamint a munkásság maga teremtette meg szervezeteit, azonképen a fogyasztók szervezésénél az iniciatívának szintén a fogyasztóktól kell kiindulnia. A szervezés formája már meg van a szövetkezetekben. A fogyasztási szövetkezetek rendszerét tehát csak ki kell építeni és a különböző szövetkezeteknek megfelelő központi szervezet kell alakítani, mely szerv elegendő sulyal léphetne fel a kormánytól a plutokrácia és a munkásság érdekviseleteivel szemben.

6. A magyar mezőgazdák egyes képviselői ismételt hangoztatták előttem azt a tényt, hogy számtalan oly eset fordul elő, mikor a termelő maga nem kívánja áruját a forgalmi értékek megfelelő áron értékesíteni, az ügynökök és a közvetítő kereskedők raja azonban egymást tullicitálva hajtja fel az árat. Hogy a gazda ily esetben a legtöbbet ígérő közvetítőnek adja el áruját, csak természetes, hogy ezért a magyar gazdát jogtalan nyereszkekéssel nem vádolhatja meg. Ezen tétel helyessége különösen a luxuscikkeknel szembe-
tűnő.

A kertész bizonyára olcsóbban adná az őszi rózsát, ha nem akadna senki, aki darabjért 30 koronát fizet. A tétel azonban az elsődrendű szükségleti cikkeknel is belyes, mert pld. buzában ezidén feleslegünk volt, a kiviteli engedéllyel külföldre szállított mennyiség a feleslegnél kisebb volt, mégis az ügynökök egész hada emelte napról-napra az árakat spekulációs vásárlásaival.

7. Legyen szabad végül egy tényt megemlíteni, melyből kitűnik, hogy a jelenlegi viszonyok között a mezőgazdasági termelés igen sok esetben a termények értékesítése alkalmával a viszonyok okozta nehézségekkel küzd.

Budapest környékén több oly főzeliéktarmelő telepet ismerünk, amely nem képes eredménnyel termelni, mert cikkeinek értékesítését a magas munkabérek, szállítási költségek, adók és illetékek akadályozzák.

E tények felsorolása után nem kívánunk további hosszas fejtegetésekbe bocsátkozni, csak arra kérjük a közönséget, hogy mikor a drágaság okairól ítéletet mond és orvoslást sürget, az itt felhozott érveket is vegye tekintetbe.

Az ugynevezett liberális sajtó pedig jobban tenné, ha magyar gazdaközönség ellen intézett igen átlátszó támadások helyett azokat buzdítaná hazafiasságra és az alkotó munkában való részvételre, akik az elmúlt években ugylátszik annyira hozzászórtak a minden esz-közzel való mértéktelen pénzszerzéshez, hogy ezen szokásukról még a mai viszonyok között sem tudnak letenni.

Cser Frigyes.

Bírák helyzetük javításáért

Budapest, szept. 10. (MTI.) A m. kir. Kuria és a budapesti kir. Itélőtábla bírónak küldöttsége tegnap délután tisztelt Bethlen István gróf miniszterelnöknél, aki Tomcsányi Vilmos Pál igazságügyminiszter és Hegedüs Lóránt pénzügyminiszter jelenlétében fogadta a küldöttséget. Kulin kuriai bíró hosszabb beszédben vázolta a bírói kar súlyos helyzetét és annak sürgős javítását kérte.

A miniszterelnök válaszában biztosította a bírói kart, hogy kérésüket a legsürgősebben tanulmányozni fogja s a kormány igyekezni fog a döntést mielőbb meghozni.

Olasz-tengyel szerződés

Róma, szept. 10. Hivatalosan közlik, hogy Olaszország és Lengyelország kereskedelmi-szerződésre lépett egymással.

SPORT.

MEGFELLEBEZTÉK AZ MLSZ KERÜLETI KÖZGYÜLÉSÉT

A DMTE ügyében, mint ismeretes, hosszas huzavona volt, melyben a munkások egyesületét különböző osztályokba sorozták, hol elsőbe, hol másodikba. Az intéző bizottság nem találta helyesnek a I. osztályba sorozást, míg a tanács ezt fogadta el határozatképpen. Megfellebbezte ezt a DVSC és DTE képviselője s így rendkívüli közgyűlés elé került az ügy. A rendkívüli közgyűlésen azután a DVSC képviselője, Vadkerty Endre azon indoklással, hogy mint munkás egyesület, a másik munkás egyesületet nem akarja előmenetelében akadályozni, indítványát visszavonta. Eddig egészen rendben ment a dolog. Most jön azonban az érdekesebb része. A DTE képviselője kijelentette, hogy nem a munkások ellen foglal állást, hanem a saját anyagi érdekeinek megóvása miatt tartja fenn a fellebbezést, melyben a DMTE-t a II. osztályba sorozni kéri. Erre a közgyűlés a II. osztályba sorozta szótöbbséggel a DMTE csapatot. Azonban kiderült, hogy a DTE-nek sem tanácskozási, sem pedig szavazati joga nem volt. Nem volt ez a NYTVE-nek sem, mert az MLSZ. alapszabályainak 40 §-a értelmében, minthogy mindkét egyesület a kerülettel szemben tartozásban volt s ezen tartozásukat ki nem egyenlítették a közgyűlésig, csak most esőtörtékön, nem volt joguk fellebbezni. Így tehát akkor, amikor a DVSC részéről Vadkerty a fellebbezését visszavonta, a tanács határozat fellebbezve nem volt s nem is lehetett, mert a DTE az előbbi s a 18. § utolsó mondatában foglaltak szerint ezzel nem élhetett, tehát a határozat egy olyan fellebbezésre hozott, mely jogtalan volt. Ezen jogtalan határozat megsemmisítését kérték most a belügyminiszertől. Minthogy pedig a kerületi tanács azon ülése óta, melyben a DMTE első osztályba sorolattott, 15 nap elmúlt és más, mint a fentebb leírt két egyesület a kitűzött határidő alatt meg nem fellebbezte, ebből pedig az egyik visszavonta, a másik pedig jogosultsággal nem bír, a határozat jogerőssé emelkedését kéri kimondani s utasítani a kerületet ennek végrehajtására.

Válogatottak mérkőzése Miskolcon. Ma délután indult a keletmagyarországi labdarúgó kerület válogatott 11 játékosra Miskolcra, hogy ott az északmagyarországi válogatott csapattal erejét összemérje. Sajnos, mi akik irthon vagyunk, tudjuk és érezzük, hogy ez nem az a csapat, mely tényleg a legjobb játékosainkat egyesítő magában. Nem a válogató bizottságon mult, hogy ezt tényleg nem állította össze, hanem a körülmények folytát annyira össze, hogy ezt tenni nem tudták. Azonban nem ez az egyedüli ok, hanem részben az is, hogy sem a közönség, sem a válogató bizottság, sem pedig a játékosok nem látták egymást komoly küzdelemben s nem voltak képesek komoly tréninget venni, ahol némileg összeszoktak volna. Ez egyik része az okoknak, hogy Miskolcon válogatott csapatunk nem fogja tudni helyét megállítani. A másik része az, hogy a miskolci válogatottak jobb erőt képviselnek jelenleg, mint a mi csapatunk nagyrésze. Ezek már teljesen elegendők arra, hogy bennünket felülmuljanak, azonban ehhez jön azon körülmény, hogy az otthoni csapat a miskolci közönség lelkesedése mellett fog játszani, míg a mienket Vértesszalók, Káldy csapatkapitány, Zempléni főtájtár s Nagy Dániel pénztárnok kísérték. Nem lehetetlen azonban, hogy ma még sokan elutazznak a mérkőzést megnézni.

MASZ Intéző bizottság ülése. A kerületi intéző bizottságnak pontokon este kellett volna rendes ülést tartania, azonban a tagok nagy arányú részvétele miatt elmaradt. Igazán sajnálatos körülmény, hogy ez a legnemesebb sportág bizottsági tagjai az amogy is ritkán megtartani szokott ülések iránt ily közönyösséggel viselkednek. Pedig igen fontos tárgysorozattal lépett az előadó az intézőbizottság elé, többek között a keletnyugati mérkőzésének az ügye is szerepelt, melyre igen jelentős anyagi támogatás is kilátásba volt helyezve. Ezen mérkőzés meg nem vagy késői megrendezéséért vajjon vállalják a felelősséget? Mint értesülünk, a bizottság folyó hó 16-án ül ismét össze.

Titkár szabadságolása. Káldy titkár a kerületben viselt I. intézőbizottsági s titkári állásról tudvalegileg lemondott. Tegnap tanácsülésen ezt oda módosították többek kérésére, hogy február hó 1-ig szabadságot kér. A tanács az árván maradt munkakört két részre osztotta s ezek alapján Kupinszky Sándort megbízta a titkári teendők végzésével s Römer Richárdot az intéző bizottsági előadó tisztviséggel.

A tőzsde

Zürichi sárvőzsde szept. 9. (MTL) Berlin 600, Holland 185.50 Newyork 585, London 2176, Páris 4440, Milánó 2550 Brüsszel 4925, Kopenhága 100.—, Prága 700.—, Budapest 135 — Zágráb 300, Bukarest 650, Varsó 17, Bécs 0'60, Osztrák lebellyeg 47.
Budapesti zárlat szept. 9. (MTL) Magyar hitel 1665 Osztrák hitel 555, Angol-Magyar bank 7.10, Leszámit bank 690, Magyar-Olasz bank 300, Jeiz hitelbank 185. Keresk. bank 6675, Pesti hazai első 19300, Borsod-miskolci 32.75
Valuták. Napoleon 1470—00, Angol font 1640—1670, Dollár 425—45, Francia frank 3250—300, Márka 440—450, Lira 1920—1940, Osztrák kor. 38 1/4—34 1/4, Rubel 40'25—41 fél Lei 470—480, Sokol 530—40, Svájci frank 6625—6725 Korona dinár 825—845, Frank dinár 825—845, Lengyel márka 10—11.

Dollárt és más idegen pénzt, aranyat, ezüstöt legolcsódrágábban
vossz **Simon György**
DEBRECEN, Kossuth-u. 11.

Közgazdaság

Vessünk tiszta és jó vetőmagot

Már e lap hasábjain is több ízben szóvá tettem, hogy csak jó és tiszta magot érdemes elvetni. De úgy látom, hogy ezt a tanácsot megismételni e vidéken még sohasem felesleges. Mert úgy az őszi, mint a tavaszi vetések az elmúlt aratás előtt is a magot érlelő gyomok őzönétől voltak elárasztva. A kicsépeelt termény pedig javarészből a gyommagvak sokaságától volt megfertőzve úgy, hogy az ilyen magot ebben az állapotában észszerűen vetésre nem használhatunk, hanem azt az előbb a benne lévő idegen anyagoktól, a gyommagvaktól alaposan kitisztítanunk kell, mely alkalommal abból a mag selejtesét is válasszuk ki, mert abból is csak erőtlén, cse-névész növény fejlődik. E tekintetben már a jó cséplőgép is nagyban segítségünkre lehet, de a nagyon elgyomosodott terményt a legkorszerűbb cséplőgépek sem képesek úgy kitakarítani, hogy az egyszersmint kifogástalan vetőmagul is szolgáljon. Hanem ilyen termény-nél a különböző tisztító rosták, triőrök és osztályozó gépek munkájához vagyunk kénytelenek folyamodni. De mert ezek a jó gépek aránylag eléggé drágák és az esztendőnek alig néhány napján van rájuk szükség, igen sok gazda nem is tartja ezek beszerzését szükségesnek, hanem úgy, ahogy régi mód szerint sokszor csak felszórja, vagy nagyjából megrostálja gabonáját s úgy veti azt el. Vagyis a gyomok szaporodását nemcsak természetes uton engedi meg, hanem a gyomok magját még a természeti szándékolt növények magjaival el is veti, hogy azok magja valahogyan ki ne vesszen, meg ne szakadjon.

Nem mondom, hogy minden gazda szeressen be ilyen terménytisztító gépeket, mert mint említém, ezek drágák és mindenütt kellek-képen nem is használódnak ki. De beszerezheti azokat a nagyobb gazda és ezeket bizonyos díjért a kisebb gazdák használatára is átengedhetné. És mondhatom, hogy nagyon sok gazdának nem azért gyomos a vetőmagja, mert a kitakarításához szükséges eszköz hiányzik, hanem azért, mert resteli annak felkutatására és munkájára a fáradságot és sajnálja a használatért fizetendő csekély díjat.

Ha valahol, akkor ezen a téren van a társulásnak, a szövetkezésnek nagy és gyors hatása jelentősége. Egyik vármegyénk gazdasági egyesülete mintegy tíz év előtt szerzett be ilyen tisztítógépeket oly célból, hogy azokat a kisgazdák díjtalanul használhassák. És ennek eredményeképpen a tiszta vetőmag a kisgazdák között is egyre nagyobb tért hódított és a vetések is egyre tisztulnak a gyomoktól; mert tudni kell, hogy a gyomok teljes kiirtásához a tiszta vetőmag csak az egyik, kisebbik tényező, a döntő szerep e tekintetben a földművelés fogásainak és következetes alkalmazásuknak jut.

Tömrőljenek tehát a mi kisgazdánk is szövetkezzebe, hogy legalább a tavaszi vetőmagjaik kitisztításához szükséges eszközöket és gépeket közös erővel idejékorán beszerezhessék, a jövő aratás és cséplés idejére pedig az összes szükségeseik felett rendelkezhessenek.

De vetés előtt a legtisztábbra kitakarított vetőmag jószágáról is meggyőződnünk kell, hogy bennünket meglepetésszerű veszteségek ne érhessenek. A vetőmagot ugyanis azért vetjük el, hogy annak minden szeme ki is keljen. És azt a a vetőmagot mondjuk kifogástalan-nak, amelynek 100 szeme után 100 növényre is biztosan számíthatunk. Ha azonban a gabona — mint az idén is — a cséplésnél nagyon száraz és ezt a körülményt a cséplésnél figyelmen kívül hagyják és a dobot tulságos szükre állítják, nagyon sok szem megrepedezni fog, noha ez szabad szemmel olykor észre sem vehető. — Már pedig a mag is olyan, mint a tojás, azaz a magból is csak az ép, sértetlen héju kél ki, akár a tojásból. Így tehát, ha a külsőleg épnek látszó, de javarészből repedezett héju magvakat vetünk el, ezek jelentékeny része a földben elromlik és nem kél ki, minek folytán vetésünk ritka lesz. De ezt akárhányszor csak tavasszal vesszük észre

maikor már e bajon segíteni sem lehet. — Ezért kell mindenféle elvetendő magvunk csirázóképességéről elvetése előtt meggyőződnünk. E végből az illető magból válogatás nélkül 100 szemet kiolvasunk és azt védett helyen (kertben, eserepben vagy ládikában) a neki megfelelő mélységre nedves földre elvetjük és kikeléséig meg-meg öntözzük. A kikelt növények számából azután a mag csirázóképességét megállapíthatjuk. Így például, ha a 100 magból csak 85 növény kelt ki, a mag csirázóképessége 85 százalékos. Ez pedig azt jelenti, hogy ebből a magból 15 százalékkal több kell elvetnünk a terület egységére, ha azt akarjuk, hogy vetésünk csak olyan sűrű legyen, mint a 100 százalékos csirázóképességű mag után. Ilyen csiráztatási próbák alapján tehát vetőmagvaink hiányosságát még idejékorán megállapíthatjuk, ezt pótolhatjuk és a nagyobb károsodásunknak elnjét vehetjük.

Végül még azt jegyzem meg, hogy a csávázni szokott magvaknál a csiráztatási próbát mindig csávázott maggal végezzük, hogy ezáltal esetleg a csávázó szer káros hatása is kitűnjék. Az ujabban divatba jött mindenféle csávázó szerek hatását legcélszerűbb ki-sínyben végzett próbákkal ekként ellenőrizni.

Váradai Szabó János,
ny. tisztartó-főtiszt.

Hivatalos termésjelentés

Budapest, szept. 10. A legutóbbi vetés-jelentések közzététele óta eltelt két hét időjárása a mezőgazdaságra kedvező fordulatot hozott. Az eltelt két hét időjárását általában normális hőmérséklet és elég gyakori csapadék jellemzi. A zivatarok tevékenysége augusztus vége felé igen megélnkült, különösen aug. 28-án és 29-en, amikor az ország egész területén zivataros esők voltak. Helyenként jég is esett és a zivatarokat kisebb-nagyobb vihar is kísérte, azonban sem számbavehető jégkarról, sem viharokról jelentés nem érkezett be. A szél inkább csak a gyümölcsfák termésének leverése által okozott kisebb-nagyobb kárt.

A buza cséplése száraz időjárás mellett az egész országban teljesen befejeződött. A nőség általában kitűnő, amennyiben hektoliter sulyban 79—80, sőt a soproni, tolnai, békési és bihari a 81-et, a somogyi és nógrádi 82-öt is eléri. A mennyiség is a cséplés befejeztével mintegy 66 ezer métermázsával kedvezőbbnek mutatkozik, mint négy héttel ezelőtt volt. A statisztikai hivatal adatai szerint a buzavetés 1832719 hold. Ezen a területen a magyar királyi gazdasági felügyelőség és a gazdasági tudósítók adatai szerint katasztrális holdként 6 7 métermázsa vagyis összesen mintegy 12,231.478 métermázsa a valószínű buza-termés. (MTI.)

Mire kell kivételi engedély?

Budapest, szeptember 10. MTI. A m. kir. földművelésügyi miniszter rendeletével engedélyhez kötötte a hagymának, fokhagymának, friss káposztának és egyéb friss főzelékeknek, valamint mindennemű elkészített főzelékfélének kivételét. Engedélyhez kötötte továbbá a miniszter a Nagytétényben létesített nyílt és export sertés-vásárról belföldi származású kövér sertéseknek, valamint belföldi sertésből származó zsirnak, bélszirnak, szalonának és hájnak a vámkülföldre való kivételét is. A miniszter egyidejűleg közhírré teszi, hogy buzára, rozsrá, árpára, zabra, tengerire, babra, borsóra, burgonyára, friss és elkészített zöldségfélére, főzelékeműre, élő és leölt baromfira, tojásra, belföldi származású zsirra és belföldi származású kövérsertésre kivételi engedélyt nem fog ki adni. Ez a rendelet a hivatalos lap mai számában jelenik meg.

Árumintavásár Grácbán. A debreceni kereskedelmi- és iparkamara érdeklősége tudomására hozza, hogy Grácbán f. hó 24-től október hó 2-ig árumintavásár rendeztett. Az érdeklődők bővebb felvilágosítást szerezhetnek a kamaránál.

Hegedüs a korona eséséről. Hegedüs Loránt pénzügyminiszter szerint a magyar korona esése tisztára a német márka zuhanása a következménye, amely viszont a reparációs fizetésből ered. Károsan befolyásolja a korona javulásához fűzött várakozásunkat a szárazság is.

TÜZIFA

elsőrendű, száraz importárú vagontelepekben, valamint kisebb mennyiségben felvágva és házhoz szállítva;

Salgótarjáni darabos szén, Francia koks, Kovács-szén és szárszámra kapható a

Debreceni Faipar Részv.-Társ.-nál Ugyanott gépfavágó felvételik. **Telefon 156.**

Felhívás.

A köntösgáti kertegyesület felhívja összes tagjait, hogy amennyiben a folyó gazdasági évre birtokukban lévő földterületek 200 □-öle után 150 koronát még meg nem fizettek volna, hátralékaik kiegyenlítését 1921 szeptember hó 15-ig okvetlenül teljesítsék, mert különben a hátralékok behajtása bírói uton fog eszközölni. Egyben közölni, hogy azok, akik fizetési kötelezettségüknek eleget nem tettek, a jövőben földet nem kaphatnak.

Erdős, pénztárnok.

Diót

papírhéjút keresek — megvételre nagyobb mennyiségben. Ajánlatokat a kiadóba kérek az ár megjelöléssel „**CZUKRÁSZ**” jellegére.

Ingatlan árverés

Czegléd utca 14. házastelek (328. számú betét) 1921 szept. 15-én 9 órakor a járásbírósnál (földszint 14.) elárvereztetik. Bírói kikiáltási ár 508.956 korona.

Dövebbet Dr Hegedűs Béla ügyvéd irodájában Csapó-u. 26

Magyarországi Zsidóságról

A magyarországi zsidók statisztikája című nagyjedű 0-0 és aktuális má 0-0

Írta: ifj. Wessprémy Kálmán

Ára 24 korona.

Vidékre postán 26 korona.

Kapható lapunk kiadónivalában Piac-utca 59.

Elcserélném

Szemérméltán Mátyás házamat, valamint — király-utca 15. sz. alatti Szérváralján (Szérvármegy) kőspatakból levő szőlőmet debreceni házért

vagy megfelelő értékű földbirtokért.

A ház áll két négy szobás utcai lakásból, fürdőszoba előszoba és végezetett folyosó, valamint egy 3 szobás előszoba, konyha és egy szoba konyhás lakásból. 600 négyzetméter telek őrült kert mintegy 200 db gyümölcsfával.

A szőlő terjedelme: 4 és egy negyed hold nagy gyümölcsös, gesztenye, dió, alma, körte, barack és szilvafákkal, mintegy 3200 tőke szőlő. (mészes fehér, bakator, jadván), cc. 3 és egy negyed hold tölgyes ördő 25-30 éves vágás.

Bővebb felvilágosítást ad a tulajdonos Varga Endre a M. N. K. és L. Rt. ügyvezetője, Debrecen Piac-utca 59.

Szénvalogatáshoz salakból

Munkások, asszonyok gyermekek

a kiválóított szén egyharmadért felvételnek a GÁZGYÁRBA.

Apró hirdetések

Debreceni Gazdák

Bankja Részvénytársaság Kossuth-utca 17. Köles-nöket folyósít házakra, — földre és értékpapírokra Betéteket elfogad, a betétek után kamatot ad. Értékpapírokat és idegen pénzeket vásárol és elad. Elfogad értékeket megőrzés céljából és bérbe ad (safe deposit) páncéltrekeszeket. Takarékpénztár és bankügyletek minden ágazatával foglalkozik. Feleknek minden pénzügyi műveletnél rendelkezésre áll.

Forgács István

műrás
Bádogyos-u.

Ócskavasat legmagasabb árú vásárol **Steiner Eötvös-u. 110.** Kovácsmesterek részére használatos ócskavasak legokosbban házhoz szállítatnak.

Teljes ellátást koszt és lakást keres magányos urt ember gyermektelen házaspár vagy magányos nőnél. Címét a kiadóba kérek „Magános” jellegére.

Budán

uri családnál egyetemekhez, iskolához, köz és magánvatalokhoz közel II. Corvin-tér 6 sz. alatt külön bejárattal butorozott szoba teljes ellátással vagy e nélküli is kiadó. Cím a kiadóban.

Bélyeggyár és vésőintézet

PAULÓ I.
Batthyány-utca 22.
Telefon 1355.

Eladó

a villamos megállónál a Vágóhid mellett 4 hold tanyás föld, melyből 1 hold teljes természetben levő szőlő, 2 szobás lakással, az egész drótkerítéssel van körülvéve. Értekezhetni: **Gazdák Bankja, Kossuth-utca 17.**

Eladó

Mester-utca végén sorompó mellett egy kis ház földdel együtt. Értekezhetni **Gazdák Bankja, Kossuth-utca 17.**

Molynar Ellen

szőrmé és tállruhák megőrzését a legenyebb biztonságban borakéző **KOVÁRY és ALTBANN** Piac-utca 42.

Bankancsok

felvételnek fix fizetéssel és jutallékkal a kiadónivalunkban

Eladó

egy 12 hl jökarban levő lager hordó Miklos-u. 21.

Mosott rongyot

keres lapunk kiadónivala megvételre.

FÉMONTÓDE!

Bronz, réz, alumínium Pauló stb. Üntetői vállalkozás Debrecen Zápaly-utca 13. Telef. 436

Telky Józsefné

szűcs elvállal boák, muffok stb. készítését és átalakítását szörme kabát bélelését és gallérozását **Honvéd-u. 32.**

Budapesti

fogorvos megbízásából ócska hamisfogakat veszek **Ehrenreich, József kir. herceg u. 10. Második ajtó.**

Mindentéle

varrógépet gyorsan és pontosan javít **Molnár Oskár Péterfia 18.**

Halál eset alkalmával bárki meggyőződhet a GEBAUER KAROLY ÉS TARSA

legelőbbben fennálló temetkezési vállalat elismert legelőbb árairól és leghíresebbek kiszolgálásáról. Közalkalmazottak és munkásoknak nagy árengedmény. Üzlet: **Kossuth-u. 4. (Városháza) Telefon nappal 103. Éjjel 60.**

Telefon szám:
81. szám

Távírási cím:
INTERCONT

„Intercontinentale“

SZÁLLITMÁNYOZÁSI ÉS KÖZLEKEDÉSI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
székhely: **HOFFMANN S. és V.**

DEBRECENI IRODÁJA:

SZENT ANNA-UTCA 13. A Debreceni Ipar és Kereskedelmi Bank helyiségében.

FOGLALKOZIK:

A nemzetközi kiviteli és behozatali forgalomban úgy vasuton, mint hajón teljesítendő áruszállítások lebonyolításával.

Az összes külföldi nagyobb géppontokon, valamint a határállomásokon fennálló telepi utján biztosítja a szállítványoknak a határállomásokon való akadálytalan és közvetlen átmenetét.

Közvetlen díjtételekről, kiviteli és behozatali engedélyekről és a legkedvezőbb szállítási módokról készséggel ad felvilágosítást és felhívásra konkrét ajánlattal szolgál.

Rendszeres gyűjtőforgalmat tart fent a jelentékenyebb külföldi viszonylatokban.

Elvállalja a külföldi rendeltetésű kossirakomány élelmiszereknek és árukezeléseknek kíséret mellett külön vonatokkal való gyors továbbítását.

Rühkenöcs, Kreolin, Kénvirág, Kálicszappan és mindentéle fertőtlenítő szerek

„Radikal” patkányirtó szer stb.

Telefon 14-80. legelőbbban szerezhető be **Telefon 14-80**
Korzó Drogueria Debrecen, Piac-utca 42. sz.

Fehértói temetkezési intézete

DÉGENFELD-TÉR 4. SZÁM (Saját ház.)

Telefon: nappal 11-85, éjjel 10-91

Végez temetéseket helyben és vidéken jutányos árban személyes felügyelet mellett.

:: Exhumál és hullaszállítás vállalt! ::

Raktáron: ÉRCZ- és MŰVIRÁGKOSZORUK!

METEOR MOZGÓBAN

Bocskay-tér.

Ma szeptember hó 11-én vasárnap

A brixtoni keselyű

Amerikai világláger III rész. I. rész **A repülő fátum 6** felvonás. Előadások kezdete d. n. 3, 5, 7 és 9 órakor

Pénztárnyitás d. e. 10 órakor.

Helyárak: P. 16, F. 14, I. 12, II. 8, III. 6 korona.

Meghívó

A „Move” Debreceni Sport Egyesület f. hó 18-án délelőtt 11 órakor az „Angol Királynő” fehér termében rendkívüli közgyűlést tart az alábbi tárgysorozattal, melyre a t. tagokat ezuton meghívjuk.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Beszámoló jelentés az eddigi tevékenységről.
3. Alapszabály módosító indítvány
4. Tisztikar s a választmány kiegészítése.
5. Pénztári jelentés.
6. Indítványok.

Debrecen, 1921 szeptember 7.
Matecsy A. titkár. **Dr. Láng Sándor** elnök.

A 21 év óta fennálló Nagy Lajos Országos Adásvételi és Hirdető Vállalat tudomására adja az érdeklődőknek, hogy a

Diószegi utca 8. sz., Homokhegy, Oláh Karoly-utca 14. és az Olajút 36. sz.

házak már elkelték!

Ezen házak után tehát már ne tessenek érdeklődni!

Eladási megbízások felvételnek egész nap állandóan a **VERES-UTCA 9. szám** alatti irodában.

19847/1021. II.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Debrecen sz. kir város tanácsa a vajdaiaposi birtokon végzendő cca. 15 km. hosszú árok tisztítási munkálatok elvégzésére zárt versenyárgyalást hirdet.

A munkálatokra vonatkozó részletes vállalati feltételek, ajánlati lapok a v. mérnöki hivatalban a hivatalos órák alatt beszerezhetőek.

A szabályszerűen kiállított sértetlen borítékba elhelyezett és lepecsételt ajánlatok „Ajánlat a vajdaiaposi árok tisztítására” felirattal legkésőbb **1921. évi szeptember hó 17-ik napján délelőtt 11 óráig** a v. mérnöki hivatalban 106. sz. szobájában nyújtandók be.

Debrecen, 1921 szeptember hó 9.

A városi tanács.

Eladó 58 db szarvasmarha Van benne 35 db prima fehér jármos ökör, a többi prima kővér vágómarha és egy te nyésza bika — Az ökrök páronként 11-12 gát nyomnak. Megkérésreket a kiadónival továbbít.

Izgalmas tárgyalás a városi zenede botránya ügyében

A Weszprémi--P. Nagy bünper a járásbíró előtt

Mint ismeretes, Weszprémi Andor zenedei titkár feljelentést tett P. Nagy Zoltán ellen, mert ez a Kaszinó választmányához intézett, Weszprémi ellen irányuló beadványában súlyosan rágalmozó kitételeket alkalmazott vele szemben.

A debreceni kir. járásbíró szeptember 2-án kezdte tárgyalni az ügyet s vádlottnak megengedte a valódiság bizonyítását, ugyanakkor a főmagánvádló képviselője indítványozta P. Nagy Zoltán elmebeli állapotának megvizsgálását.

A folytatódó tárgyalást tegnap délután 4 órakor nyitotta meg Serly Jenő járásbíró és nyilatkozattételre szólította föl a feleket az elmeállapot megvizsgálására benyújtott indítványra vonatkozólag.

Gergely Jenő dr kijelentette hogy tekintettel arra, miszerint a védelem ezt a ránézve előnyös kibuvót nem akarja fölhasználni, az indítványt visszavonja.

Fényes Endre dr védő az indítvány elutasítását kérte, mert ennek csupán megszégyenítési célzata van.

A bíróság az indítványt a visszavonás folytán mellőzte és ezután folytatták a bizonyítási eljárást. A védő azt igyekezett bizonyítani, hogy P. Nagy Zoltán beadványának inkriminált kifejezései, mely szerint Weszprémi az erkölcsi törvénybe és a büntető paragrafusokba ütköző eszközökkel igyekezett volna magának előnyt szerezni, helytálló. A bizonyítás azok körül a jegyzőkönyvek körül forgott, amelyeket a forradalmak alatt vettek föl a zenedei tanári kar ülésein s amelyeknek egyike hiányzik, egy másiknak eredetije pedig Lefkovic volt népbiztosnál, a hiteles másolat pedig Weszprémi birtokában van.

Hosszasan és részletekre kiterjeszkedve hasonlította össze Weszprémiéket az igazolási eljárás során a városi tanácshoz benyújtott jelentését az általa beterveztett jegyzőkönyvi fogalmazvánnyal és ennek alapján megállapíthatónak vélte azt, hogy Weszprémi Andor, jöhet az eredeti jegyzőkönyv birtokában van, a jelentésben egyes fontos körülményeket

elferdített vagy elhallgatott. Mindezt pedig szerinte azért tette, hogy P. Nagy Zoltán a számára szerződészerűleg biztosított h. zenedei igazgatói állásából kitorja és ezt a helyet magának szerezze meg.

Gergely Jenő dr ismertette az előzményeket, melyek a zenede mai áldatlan állapotához vezettek s kijelentette, hogy P. Nagy Zoltán szerződésében nincs szó arról, hogy ő h. igazgató lenne. Az sem áll, hogy Weszprémi az állást meg akarta magának szerezni, sőt, amikor P. Nagy Zoltán a Károlyi-éra alatt a városi tanács, tehát törvényes hatóság, állásától elmozdította, épen P. Nagy volt az, aki törvénytelen fórumok útján igyekezett abba ismét visszajutni. Március 28-án például a direktóriumhoz intézett ez irányban beadványt, amelyben a közigazgatási hatóságot közönséges közigazgatási moffjának deklarálta, március 19-én pedig a munkástanácsnak azt írta, hogy a zenedében uralkodó levegő nem felel meg az idők szellemének s az ügyeket egy méltóságos fiu, egy Weszprémi vezeti.

A beszéd alatt mindinkább izgatottá lett P. Nagy Zoltán itt hirtelen Gergely dr felé fordult és magából kikelve kiáltotta:

— Mégis borzasztó, hogy a bíróság előtt ilyeneket lehet mondani! Ne tessék hazudozni!

Gergely dr erre széket ragadott, míg végre Serly járásbíró P. Nagy Zoltán rendreállításával lecsillapította az izgalmat.

Gergely dr folytatván beszédét, elmondta hogy P. Nagy Zoltán a kommun alatt állandóan rosszakaratulag informálta Lefkovicot végül azt bizonyította, hogy Weszprémi beadványát kifejezetten a saját ceruzajegyzetei, tehát nem a jegyzőkönyvi másolat alapján írta meg. Indítványozta a bizonyítás kiegészítését és Lefkovic volt népbiztos, valamint Füredi Samu és Sándor zenedei tanárok tanuként leendő kihallgatását.

Fényes dr védő szintén a bizonyítás kiegészítését kérte, amit a bíróság több irat felolvasása után el is rendelt és a tárgyalás folytatását szeptember 17-ére tűzte ki.

Gyűjtés az ősi kollégiumnak

A presbyterium gyűlése

A debreceni református egyház presbyteriuma szombaton délután az egyház tanácstermében Márk Endre és Könyves-Tóth Kálmán elnöklétével gyűlést tartott. Könyves-Tóth Kálmán lélekemelő imája után rátértek a tárgyszorozatra.

Török Tibor leánygimnáziumi tanár, Barta Lajos, Molnár János, Balla Kálmán és Hatvani Sándorné újonnan megválasztott tanítók tettek hivatali esküt. Az eskütelét után Hatvani Sándorné és Balla Kálmán tanítók szép beszédük során köszönték meg a presbyterium ama bizalmát, hogy őket a megüregt tanítói székbe ültette.

Dr Szabó Ferenc előadó bejelentette, hogy az egyházhhoz különböző adományok érkeztek, melyeket a presbyterium köszönettel tudomásul vett.

Dr Vargha Lajost esperessé történt megválasztása alkalmából a presbyterium levélben üdvözölte. Most az üdvözlésért Vargha levélben mondott köszönetet. Ezt a presbyterium tudomásul vette. Ugyancsak tudomásul vette a presbyterium a református főgimnázium köszönetét a presbyterium 5000 koronás alapítványáért. Az előkészítő bizottság előterjesztette, hogy dr Hoffer András és Debreceni Ferenc tanárokat főgimnáziumi tanároknak megválasztották. Most a presbyterium úgy határozott, hogy a nevezett tanárokat meghívja az állások betöltésére.

A gazdasági bizottság bejelentette, hogy a presbyterium még 1919-ben azt határozta, hogy a nehéz anyagi helyzetbe került református kollégium segélyezésére gyűjtést indít. Ezt a gyűjtést a megszálló oláh csapatok betiltották. Most a gazdasági bizottság javasolja, hogy a gyűjtésről szóló presbyteri határozatot

ujjtsák fel. Az előadó felkérte a presbterekeket, valamint a kálvinista magyarságot, hogy adományukat juttassák el a kollégium gondnokságának.

Márk Endre javaslatára nagyarányu gyűjtést fog indítani a presbyterium. Az előterjesztést a presbyterium elfogadta.

A gazdasági bizottság javaslatára a presbyterium elhatározta, hogy az egyházi alkalmazottakat lakbérpótlékban részesíti.

Bemutatták ezután az 1920. évi egyházi zárszámadást s azt a presbyterium teljes egészében elfogadta. Az egyházi zárszámadás összeállításáról szerzett érdemeiért a presbyterium Szele György lelkésznek köszönetet mondott.

Ezután apróbb ügyek letárgyalása után az ülés kevéssel fél 6 óra előtt véget ért.

A lengyel kormány lemondott

Varsó, szept. 10. (MTI) A Vitos-kormány ma benyújtotta lemondását.

Az éhezők légiója

Moszkva, szept. 10. Nansen adatai szerint az orosz inséges területen az éhezők száma harmincöt millió.

GERŐ ruha árjegyzéke:

Férfi öltöny és felöltők	K 2400 tól feljebb
Fü öltöny és felöltők	K 1 000-tól feljebb
Gyermek öltöny és kabátok	K 670 tól feljebb
Rövid fel kabát, szörme és bőrbekecsék nagy választékban olcsó szabott árak mellett kaphatók	

Gerő Ernőnél Debrecen

Piac-utca 69. (Megyeházzal szemben.)

NAPI HÍREK

Vasárnapi istentiszteletek

A ref. Nagytemplomban délelőtt 10 órakor be-köszön-ő beszédét tartja Baja Mihály lelkész. délután 5 órakor predikál Varga Ferenc s. lelkész, Kistemplomban: délelőtt 9 órakor predikál Gábor András s. lelkész. délelőtt 11 órakor pré-dikál Márton Sándor s. lelkész. délután 3 órakor Gábor András s. lelkész. Kossuth-utcai templomban délelőtt 8 órakor ifjusági istentiszteletet tart Nagy István vallásitanítólelkész. délelőtt 10 órakor predikál Durkó Gábor esküdtfel-ügyelő, délután 5 órakor predikál Mezey Béla segéd-lelkész. délután gyermekistentiszteletet tart Uray Sándor lelkész. Árpád-teri templomban: délelőtt 10 órakor predikál Varga Ferenc s. lelkész, délután 3 órakor predikál Bakó Gyula s. lelkész. Ispóty-templomban délel-ölt 10 órakor predikál Mezey Béla s. lelkész, délu-tán 3 órakor predikál Varga Jenő s. lelkész.

Homokkerti imaházban délelőtt 10 órakor predikál Molnár Ferenc vallásitanítólelkész.

Városi szegényházban délelőtt 10 órakor predikál Konrad Zoltán h. lelkész.

A Konfirmált Leányok Szövetségének összejöve-tele délután 4 órakor, a ref. egyház tanácstermében, (Egyházter 17. sz.)

A róm. kath. templomban (11-én) délelőtt 6, 7, 11 és fél 12 órakor csendes misék. Fél 10 órakor nagy mise, utána szent beszéd. — Délután 3 órakor litánia, és szt. olvasó. 4 órakor sz. beszéd utána Sz. Mária ájtatosság.

Az ág. evang. templomban (Miklós-utca 3.) folyó hó 11-én, d. e. 10 órakor Jónás András h. lelkész végzi az istentiszteletet.

A város Baja Mihály református lel-kész avatásán. A városi tanács a ma délelőtti avatási ünnepségre, melyen Baja Mihály új lelkészt fogják beiktatni, meghívást kapott. Az ünnepségen a városi tanácsot dr Vargha Ele-mér tb. főjegyző és dr Csűrös Ferenc kultur-tanácsnok fogják képviselni.

Domahidy István meghalt. Domahidy Elemér, Hajdumegye és Debrecen volt főispán-jának édes apja: a mindenki által szeretett és tisztelt Pista bácsi 85 éves korában Szatmá-ron, szeptember 2-án elhunyt.

Debrecen és a gyermekvédelem. Dr Bernolák Nándor népjóléti miniszter a Debrecenben működő gyermekvédő-telep bizottságnak legutóbb tartott üléséről hozzá felterjesztett jegyzőkönyvből örömmel szerzett tudomást arról a lelkes hangulatról, amely Debrecen közön-ségét a gyermekvédelem szent ügyével szem-ben eltöltötte. Csóka Sámuel h. polgármester-hez intézett leiratához azt a megjegyzést fűzte a miniszter, hogy reméli, hogy ez a lelkesedés erősen segítségére lesz az állami gyermek-védelemnek.

A felvidéki magyar jogpárt. Hirt ad-tunk már arról, hogy Kassán négy megye ki-üldöttei megalakították a magyar jogpártot s a szervezőbizottság elnökéül Szalay László v. államtitkárt és volt főispánt választották meg. Mint Kassáról jelentik, a párt alakuló ülését szeptember hó 18-án tartja meg Kassán. A Felvidék minden vidékéről nagy számban ér-kező esatalkozásokból arra lehet következtetni, hogy különösen a kispolgári osztályból és az intelligencia köréből fog a párt tagjainak nagy része kikerülni. Az új párt keretén belül sok régi iskolázott magyar politikus fog a szervez-kedésben és a párt egyéb munkálataiban részt venni.

Könyvek a város alkalmazottainak. A városi tanács egyik legutóbbi ülésén elhatá-rozta, hogy alkalmazottai részére előfizet a Vasárnapi Könyvekre. A Vasárnapi Könyvek című heti szemle, már évek óta nagy nép kultur-munkát végez s nagyon tanulságos ol-vasmányhoz juthatnak ezáltal a városi alkal-mazottak.

Kondor Zsigmond gyásza. Két csapás is érte egymásután Kondor Zsigmond debreceni táblabíró: előbb édes anyja, özv. Kondor Zsigmondné Abonyi Szentházy Amália halt el Debrecenben, utána pedig Margit nővére, Né-methy Ferenc esendőrezredes neje Budapesten. A gyászoló család mindkét halottját Fehér-gyarmatra szállította és ott a családi sírboltba helyezte örök pihenőre.

Gyűlnek a virilisták. Legutóbb a pol-gármesteri hivatalnál a következők kérték egyenes adójuk kétszeresen való számítását: dr Magoss György főügyész, Balassa Sándor lapszerkesztő, dr Hódy Béla ügyvéd, Fürst Ödön iparkamarai tag, dr Szántó Győző, dr Sztankay Aba gyógyszerészek.

— **Dantont szavaltá.** Tegnap éjszaka folyamán Goldstein Olga fiatal leány szülei Hatvan-utcai lakásán ágyából hirtelen kiugrott, dühöngeni kezdett, majd Dantonból szavalt. Szülei halálra rémültek, később azonban kénytelenek voltak a mentőket értesíteni. A mentők a szerencsétlen leányt beszállították mint ön- és közveszélyes dühöngőt a kórházba. Goldstein Piğa sokat olvasott s idegeit a sok olvasás összeörölte.

— **A Sziv-utcai óvodában** még tart a beiratás. Azon szülők, akik már májusban beiratták gyermekeiket, küldjék fel őket Ezeket nem kell újra beiratni.

— **Értesítjük** t. ügyfeleinket és a jogkereső közönséget, hogy egymással társas viszonyba léptünk. Közös irodánk Debrecenben, Batthyányi-u. 5. szám alatt van. Dr. Körösi Kálmán és dr. Ménes Lajos ügyvédek.

— **A város adománya.** Mint ismeretes, az egyik közelmúlt közgyűlés a gróf Tisza István tud. egyetem segélyezésére 50 ezer koronát szavazott meg. Ezt az összeget a számvétség már ki is utalta, melyért most a rektor köszönőlevelét jelentette a város közönségének.

— **Ügyvédi hír.** Dr. K. szentmiklósi Nagy Zoltán ügyvédi irodáját Széchényi-utca 14. sz. alá helyezte át.

— **Eljegyzések.** Fejes József—Szilágyi Juliánna, Demeter Károly—Gressó Irén, Sipos János—Kis Erzsébet, Jakabovics Jenő—Rosenfeld Hermina.

— **Életunt felirónő.** Tihanyi Zsigmond pincér, a Gambrinusz mindig jókedvű és előzőkeny „Zsigája“ tegnap délben kipirult arccal jelentette a főpincérnek:

— A kisasszony öngyilkos lett. Előbb nem akartak hinni Zsigának, akinek nagyobb kedve van viceket faragni, mint sörös kancsókat hordozni, de mikor behívta a főpincért a Gambrinus egy félreeső helyére, megtorzadva látták, hogy Hegedüs Biri, a Gambrinusz felirónője ott fetreng a földön. Nyomban a mentőkért telefonáltak, akik az életunt felirónőt beszállították az Augusztaszatatóriumba, súlyos mérgezési tünetekkel. A szerencsétlen leány, mint utóbb kiderült, jód-tinturát ivott. Állapota súlyos. Tettének oka eddig ismeretlen.

— **Dr. SZILÁGYI IMRE** magán hegedűoktatását megkezdette. Tanítványok jelentkezését elfogadja délelőtti órákban, Piac-utca 10. szám, I. emelet

— **Házasságkötések.** Dr. Váradi Szabó Miklós—Tasnádi Kardoss Róza, Laber Aladár—Rosenthal Armin, Tóth Jenő—Tóth Etelka, Svits István—Illés Etelka, Varga Bertalan—Kádár Helén, Bujdosó László—Serinci Anna, Donokos Zsigmond—Kovács Eszter.

— **Önmagát dicséri** az ujonnan berendezett Albert Belvárosi éttermének kitűnő magyar háziasszonya, gazdag választékú villás reggelije. Városház-utca 4. szám.

— **A csere kommunisták.** A Vírdat munkatársának a külügyminiszteri hadifogolyosztály vezetője nyilatkozott a kieserélesi akcióról. Kijelentette, hogy az oroszok által kieserélni kívánt kommunisták közül mintegy 80-at már szabadlábra helyezett az ügyészség. Többet elhanyagolt és néhányat halálos ítélet folytán kivégeztek. Így összesen csupán mintegy 300 kommunistát adhatunk át Oroszországnak. A hozzátartozók közül eddig mintegy 60-an jelentették be az igazságügyminiszteriumnak, hogy Oroszországba szándékoznak utazni.

— **Kórház Berettyóújfaluban.** Biharvármegye közönsége egy 60 ágyas kórházat létesít Berettyóújfaluban, melynek felállításához a kormány is hozzájárul anyagilag. Az akcióban Biharvármegye egész közönsége részt vesz.

— **Az E. M. E. III. kerületi alcsoportja** szeptember 11-én, vasárnap délután 4 órakor Mester-u. 30. sz. alatti óvodában taggyűlést tart. **Kerületi vezető.**

— **Halálozások.** Csengeri Mihályné Tóth Zsuzsanna 52 éves, Abrányi Margit 8 hónapos, Péntek Etel 18 éves, Bozóki István 4 hónapos, Balogh Róza 3 hónapos, özv. Tóth Dezsőné Korda Juliánna 61 éves, Sóvágo Sándorné Géder Eszter 52 éves, Tege Imréné Kovács Rákhel 53 éves, Pataky István 25 éves, Braumstein Gyula 7 éves, Kovács István 4 hónapos, Kerékgyártó X 1 napos, Varga Katalin 18 napos.

— **Szüreti mulatság a Royalban** ma, vasárnap este 7 órai kezdettel.

ESTE

Szobámrá már leszállt az estnek árnya —
S a kandalló oly bírtatón lobog;
Kívül zajong az élet és a lárma
És én a csendre, multa gondolok.

Fejem lehajtom, — oly izzó a vágyam, —
Poros város! Mily' boldog voltam ott.
Rég óhajtott jövőm ime kitárva,
De lelkem tőle keserűn zokog.

Elvágom innen, szívem itt is árva,
Nyugodni csak a sír alatt fogok!
Redm a nagy világban itt mi várna,
Ha nem vagyunk mi most se boldogok.

MAIZNER JÁNOS.

— **Alföldi Károly** tánciskolájában az őszi tanfolyam szept. 12-én megkezdődik. Beiratkozások Péterfia 2. sz.

— **Valódi szarvasbőr** női és férfi keztyűk, kocsári mosó és aratórlő szarvasbőr, szivacs, gyermekharisnya, pólyagummi, has- és csipőszorító, sörvkötő, gummiharisnya kapható Vitáriusnál Piac-utca 16. Alföldi palota.

— **Uj. Schaff János** táncintézetében, a Royalban az új tanfolyam már megkezdődött. Beiratkozni még lehet.

— **Iskolakönyvek,** az összes iskolák részére kaphatók Csáthy Ferenc könyvkereskedésében, Piac-utca 8.

SZÍNHÁZ.

Vasárnap d. u.: „Postásfiu és huga“, bohózat 4 felvonás.

Vasárnap este: „Lengyelvér“.

Hétfőn: Ugyanaz.

Színházak és mozgószínházak közleményei:

Vasárnap délután a legnevezetesebb operett, a **Postás fiu és huga** kerül színre a Csokonai-színházban az új operett együttes közreműködésével.

Vasárnap és hétfőn este az óriási sikert aratott **Lengyel vér** kerül színre, **Helvey, Kálmán, Járni és Nádossy** a vezető szerepekben.

Gyurkovics leányok — a **Csokonai-színházban.** Ledden este Herceg Ferenc csodaszép vigjátéka, a „Gyurkovits leányok“ kerül színre, Csapó Mária, Rubinyi, Árkossy, Szigeti a vezető szerepekben.

Jön a rozson át. Mathers Helén regényét — **Lóth Ila** főszereplésével ma utoljára mutatja be az Apolló 3—5—7 és 9 órák.

A halott kéz a nagyszerű gróf Monte Christó utójátéka és befejező része, a filmkultúra egyik legbravurosabb produktuma a budapesti Royal Apolló szeptember 26-iki bemutatóját megelőzve, holnap, hétfőn kerül bemutatásra az Apollóban. E hat felvonásos kalandtörténet felvétele és rendezése elsőrangú. Jegyelővétel már ma az Apolló pénztáránál.

A halott kéz, kalandor történet 6 felvonásban hétfőn az Apollóban 5, 7 és 9 órák.

Buborékok az élet tengerén, amerikai szerelmi dráma 6 felvonásban ma utoljára kerül műsorra a Vígyszínház mozgóban. Erről a képről elmondhatjuk, hogy ha valaki szépet akar látni, az nézze meg ezt a csodás filmet, amilyent csak ritkán lehet látni. A közönséget valósággal frappírozta az az ujdonság. Mindenfelől a tetszés moraja zúgott fel. A szebbnél szebb jelenetekhez kiválóan pompás szalon zenekar játszott kitűnő muzsikát. Ilyen kiváló amerikai sláger természetesen csak öregbíti a máris népszerű Vígyszínház mozgó presztizsét.

Ma az előadások délután 3 órakor félhelyárakkal, 5, 7 és 9 órakor teljes helyárakkal kezdődnek. Jegyelővét délelőtt 10 óráig.

Boleyn Anna, történelmi filmdráma az országban itt először. Bemutatja Vígyszínház mozgó hétfőn és kedden. Egy világszenzációs kép, amelynek megjelenését Budapesten nemcsak a közönség, de az egész ország moizsai is lázasan várják. Eddig látatlanba több mint 300 mozgó kötötte le. A főszerepeket Henny Porten és Emil Jannings játsszák. Rendezője Lubitsch Ernő. Ismeretes meséje III. Henrik életét tárja elénk. Miként szereti meg Boleyn Annát, akitől fiuörököszt vár Anglia trónjára, de aki leánygyermekkel áldja meg Henriket. Miként dobja el s helyez a trónra egy új nőt, aki áskálódik Boleyn Anna ellen. És Boleyn Anna szerencsésnek induló élete halállal végződik. Gyönyörű tömegjelenetek, káprázató látványosság és művészi játék. Hogy e szenzációs képet mindenki megnézhesse, hétfőn és kedden naponta négy előadást tart a Vígyszínház mozgó. Délután 3 órakor népelőadásban félhelyárak, 5, 7 és 9 órakor teljes helyárakkal. Jegyelővét délelőtt 10 óráig.

Az Uránia mai műsorát két elsőrangú amerikai film tölti be. Az egyik „A fehér Dáma“ rendkívül érdekes amerikai színmű 5 felvonásban, nagyszerű ujdonság, melyben a fő női szerepet Louise Lovely, rendkívül bájos amerikai művésznő játssza. A másik film egy rendkívül mulattató amerikai burleszk Jonny mint Sherlock Holmes 2 felvonásban. Kezdete délután 3, 5, este 7 és 9 órák. Hétfőn ugyanez a kitűnő idej ujdonság műsor látható.

Jön!... Az égő folyam... az új idejny kimagasló amerikai szenzációs ujdonsága, izgalmas kalandor történet 6 felvonásban, 35 jelenetben. Ez a remekmű Carl Figdor világhírű kalandor történet írói munkája. Okvetlen nézze meg! Jön! a héten!

Külföldi őszi ujdonságaink

megérkeztek!

SPIRA ÉS BEREGI

uridivatüzlet. Budapest, IV. Kossuth Lajos-u. 15

A bolgár leszerelés

Belgrád, szeptember 10. A laibachi sajtóiroda jelenti: Stambulinszki bolgár miniszterelnök Svájceba utaztában érintette Belgrádot. A miniszterelnök abban fáradozott, hogy kiessközölje a neully-i békeszerződés ama határozatainak megváltoztatását, amelyek a bolgár hadsereg leszerelésére vonatkoznak. (MTI)

Benes, Magyarország és a népszövetség

Prága, szept. 10. Dr. Benes cseh külügyminiszter Genfben Magyarország felvétele ellen próbált hangulatot kelteni.

— Kijelentette, hogy Magyarországot nem fogják a népszövetségbe felvenni, mert a hangadó államok jóformán mind ellenzik ezt és természetesen ellenzi a kisanant is. A magyarok az utóbbi hetekben bebizonyították, hogy nem tartják be a békeszerződéseket, ami már eleve kizárja, hogy felvételükről bármilyen tárgyalásokba lehessen becsajtkozni.

— Valószínű, — mondotta Benes — hogy a magyarok végül is még a döntés előtt visszavonják kérésüket. Ezzel elesik minden Habsburg-kombináció.

ÉTTEREM MEGNYITÁS!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség tudomására hozni, hogy **Városház utcában** teljesen ujonnan berendezett „**Belvárosi Ettermemet**“

megnyitottam, hol előnyösen ismert kitűnő magyar konyhával állok a t. közönség rendelkezésére. Szíves támogatást kér a **BELVÁROSI ÉTTEREM tulajdonosa.** Állandó étkezők felvételnek! Tisztelettelöknek áruvendmény!

